

In memoriam – Marica Bertović (1974. -2024.)

Jučer, 5. siječnja 2025., dan nakon Maričinog rođendana, naša me urednica „Povijesti u nastavi“ te zajednička kolegica i prijateljica, Dijana Dijanić Pleško, zamolila za nekrolog o našoj Marici Bertović, koja je umrla prošli mjesec, tijekom adventskog razdoblja, dok joj je posljednji ispraćaj održan baš zadnjeg dana prošlogodišnje nastave. Podjednako, za mene je ta molba bila nešto što mi je ujedno značilo i čast i izazov, bilo mi je i drago i teško, te sam odmah naglasila kako će ovaj moj tekst vjerojatno, osim što će biti i vrlo emocionalno zahtjevan, stoga biti i prilično osoban.

Maricu sam upoznala prije dvadeset godina kad smo se našle kao prva generacija hrvatskih nastavnika na seminaru o holokaustu u Yad Vashemu u Izraelu. Od tada smo zajedno slušale puno predavanja, seminara, simpozija, sudjelovale u natjecanjima... promovirane smo skupa i u mentorice 2011.

Pokojna je Marica rođena u Pakracu, dok je u Novskoj živjela do svojeg petog razreda kad se s roditeljima preselila u Zagreb gdje je nakon osnovne škole upisala i završila današnju 7. gimnaziju. S obzirom, da je tada još nisam poznavala, znam iz njezinih priča da joj je srednjoškolsko školovanje bilo jedno pozitivno iskustvo. Od toga su ostala i lijepa druženja koja su bila redovita na godišnjicama matura.

Isto tako, znam i da je još u osnovnoj, a zatim i u srednjoj školi, imala istu profesoricu hrvatskoga jezika, Ljilju Vokić, za koju mi je pričala kako je upravo ona uočila njezin potencijal. Vjerojatno je već u osnovnoj školi krenula njezina ljubav prema riječima, koja se razvila u vještinu izlaganja, argumentiranja, predavanja, što

će biti najvažniji adut u njezinoj nastavničkoj karijeri.

Iako je četiri desetljeća živjela u Zagrebu, velikim je dijelom svoje osobnosti i majčinim podrijetlom ipak bila i Korčulanka. Taj ju je otok odredio osim genima i temperamentom, govorom, posebnom ljubavlju prema moru, tamošnjim stanovnicima, rodbini, susjedima, prijateljima te vremenom koje je tamo svake godine provodila tijekom ljetnih praznika. S obzirom, da je i njezina pokojna majka isto bila srednjoškolska profesorica povijesti, osim što ju je mogla uputiti u tajne profesorskog zanata, mogle su zajedno svako ljeto posvetiti otočkom načinu života.

Nakon srednje je škole Marica uspješno upisala izabrani studij na Filozofskom fakultetu, a to je bila jednopredmetna povijest.

Svi mi koji smo je diplomirali, znamo da su jednopredmetnu povijest mogli i upisati i završiti samo rijetki, ambiciozni i marljivi studenti. Marica je vrlo brzo diplomirala, tako da se već od 1997. zaposlila u tako zvanoj „Primijenjenoj“, odnosno Školi za primijenjenu umjetnost i dizajn, gdje je radila do samog kraja studenog 2024. Mentorica joj je bila kolegica Smiljana Lazić Marinković, koja ju je podučavala u tome da se izbori za svoje učenike te kako pisati istraživački rad. Od tada do danas različite su se generacije promijenile: razreda grafičara, dizajnera, aranžera, arhitekata, kipara, slikara, mladih glazbenika. Mladi su umjetnici svi imali specifičan način školovanja, no povijest je za njih bila s – gimnazijskim programom! Bilo je to prilično izazovno za mladu profesoricu, no, kao što sam već navela, Marica je bila majstor riječi, a i k tome uvijek iznimno

životna, srdačna, dinamična, pa povijest uz nju nije bila niti dosadna ni teška!

Bilo je među mladim umjetnicima i onih koji su, motivirani njezinim načinom izlaganja, izabrali studij povijesti. Osobno sam susrela par takvih bivših učenica, a jedna je od njih bila i moja bivša mlada kolegica Lucija koja je pričala kako bi sigurno upisala povijest da nije uspjela na prijemnom ispitu iz likovne umjetnosti, i to, isključivo, zahvaljujući Maričinih predavanjima.

U prvom je desetljeću 21. stoljeća Marica postala sretna majka dječaka Mislava, a isto tako, u tome je desetljeću i njezina školska karijera doživjela uspon.

Naime, na seminaru u Yad Vashemu susrela se s nekim novim idejama i počela se ozbiljnije zanimati za neke teme, za razmjenu iskustava i poboljšanje nastave (bila je u Poreču, Opatiji, Puli, na simpozijima o nastavi povijesti), za terensku nastavu (provodila ih je nekoliko, od kojih je najuspješnija bila ona u Vukovaru) za projekte (sudjelovala je u projektu „Šafran“). Jeruzalem je bio prvo središte održavanja seminara o holokaustu, na kojem je sudjelovala, poslije je slijedio Krakov u organizaciji Vijeća Europe 2007., Tirana 2012., Pariz 2014., zatim hrvatski gradovi Zagreb, Dubrovnik, Opatija, Pula, Daruvar, Varaždin, Koprivnica.

Na svakome je seminaru Marica stjecala nova poznanstva svojih kolega, iz Hrvatske, iz inozemstva, vrlo su često ta poznanstva prerasla u prijateljstva koja su postala životna. Bila je to prijateljica Lidija iz Poljske, Zuhail iz Turske, koja je i došla kod nas dvije prošle ljeto, Žolti iz Mađarske koji svake godine redovito dolazi s grupama učenika u Zagreb, Maguy iz Belgije, te Gwen iz Francuske, a ona je i pokrenula pokušaj projekta suradnje naših škola. To je trebao

biti Comenius Projekt pa smo putovale u francusku Bretagnu. Tamo je Marica svojim osmijesima oduševila učenike i profesore katoličke škole u Saint Briuc-u.

U svome je radu Marica uvijek stavljala naglasak na ljubav prema domovini, a to ju je domoljublje odvelo i na nekoliko seminara o Domovinskom ratu (Vinkovci, Dubrovnik, Zadar, Gospić). I tamo je dobila nekoliko ideja za projekte koje je uspjela oblikovati i u terenskim nastavama te u istraživačkim radovima pripremanima za natjecanje. Jedna je od ideja bila i „Bedem ljubavi“.

Gotovo je svake školske godine sudjelovala s istraživačkim radovima na županijskim natjecanjima, koji su više puta bili toliko uspješni da su otišli i na državna, kao na primjer u Dubrovniku, u Lovranu.

Osim što je bila uspješna mentorica svojim učenicima na natjecanjima, bila je također mentorica budućim studentima na pripremama za Filozofski fakultet, a napisala je i članak za *Povijest u nastavi*: „Vrednovanje učeničkog znanja“.

Od kada je krenula Državna matura, Marica je svake godine bila članica ispravljačkog vijeća NCVVO-a i to joj je bio posebni dio onog nenastavničkog rada.

Sad samo razmišljam o tome kako mi je iznimno drago da me kolegica i urednica Dijana pitala da napišem članak o Marici. I moram naglasiti kako se divim njezinom ponosu do kraja. I profesionalnosti do kraja na radnom mjestu profesorice povijesti.

Pišući o njoj, par sam se puta uhvatila u razmišljanju kako ću je nešto pitati ... teško mi je vjerovati da moje prijateljice, kolegice, sustručníjakinje ... nema više ovdje, s nama...

Fališ nam i falit ćeš nam...

Melita Jesih Matić